

Ordförandeskifte i KEFU

Stafettpinnen går nu vidare till primärkommunerna

Thomas Nerd - till vardags kommundirektör i Eslöv - heter KEFUs nye styrelseordförande. Den 22 maj övertog han ordförandeklubban - eller "stafettpinnen" som han själv föredrar att kalla den - från **Göran Hedsund** som i mer än tio år svingat densamma med bravur.

—Min uppgift som ordförande blir nu främst att förankra KEFU ännu mer i den primärkommunala världen både på lednings- och verksamhetsnivå och att överhuvud taget fördjupa kontaktytan mot den kommunala sektorn, säger Thomas Nerd.

Thomas har varit kommundirektör i Eslöv sedan 1989. Tidigare arbetade han i Landskrona och Klippans kommuner, i den sistnämnda som economichef. Han kunskap om och erfarenhet av den primärkommunala världen är alltså omfattande. Studerade gjorde han på Söpis i Lund på 70-talet och examinerades där som socionom med specialinriktning på kommunal ekonomi. Direkt efter studierna, parallellt med annat arbete, arbetade han i ca tio år som assistent och lärare på Socialhögskolan och utbildade som sådan ungefär femhundra studenter i de första 10 poängen i sitt specialämne.

De två första ordförandeposterna i Kefu innehades av representanter för Lunds universitet. Sedan har landsting och Region Skåne genom Göran Hedsund innehaft posten. Nu har man önskat att stafettpinnen ska gå vidare till någon som representerar den tredje parten i triumviratet bakom Kefu - nämligen primärkommunerna.

Thomas Nerd ser med stor entusiasm fram emot sitt ordförandeskap.

—Den branch vi jobbar i är en fantastisk komplex värld. Det finns väldigt många aspekter på verksamheten och jag tycker det är otroligt fint och viktigt att man genom Kefu skaffat sig en arena där man kan samlas kring forskning och utveckling. På så sätt stärks vår branch och vår profil. Jag gillar tanken att teoretiker och praktiker möts, vilket ger upphov till en fantastiskt spännande och dynamisk proces. Jag uppskattar detta i allra högsta grad och har därför tyckt att det skulle vara roligt att ta det här jobbet!

Kefu ska inte bara vara ett organ enbart för economichefer, utan måste finnas till för hela den kommunala verksamheten, inte minst för ledningsnivåerna, anser Kefus nye ordförande.

Han tycker att den utbildningsverksamhet som dragits igång med bl a controllerprogrammet vid Högskolan i Kristianstad

och Kefus s k PUCK-utbildningar är otroligt viktiga och att utbildningar av den här typen är en förutsättning för att kommunerna ska kunna rekrytera duktigt folk i framtiden.

—Sammantaget handlar Kefus och därmed mitt jobb om att fortsätta med nätverksbyggandet och att skapa en mötesplats, satsa på utbildningsverksamhet samt bredda kontaktytorna mot framför allt den primärkommunala världen - det är viktigt.

Ord & Bild: Lasse Sjöblom ■

KEFU-Skånes nye ordförande **Thomas Nerd**.

KommEk 2000 BESÖK VÅR MONTER!

Den 22 + 23 augusti anordnas KommEk 2000 i Malmö. I år liksom alla tidigare år är KEFU representerat med en egen monter på mässområdet. I vår monter finns följande aktiviteter:

- KEFU presenterar sitt utbildningsprogram PUCK - professionell uppdatering för controllers/ekonomier i kommuner.
- KEFU informerar också om forskningsprojekt, aktuella forskningsrapporter samt höstens seminarie- och utbildningsprogram.
- Några studenter från pol mag - programmet finns på plats för att berätta om sin utbildning samt knyta kontakter.
- Information om det nya ekonomiprogrammet på Högskolan Kristianstad med inriktning mot publika organisationer. I monter ges även möjlighet för offentliga organisationer att anmäla sig som fadderorganisation för studenterna i utbildningen.
- KEFU tar för insättning sin "uppsatsbank" gärna emot förslag på uppsatsämnen.

VÄLKOMMEN!

KEFUs nya styrelse

KEFUs styrelse har fr o m den 22 maj följande ordinarie ledamöter: **Thomas Nerd**, Eslövs kommun (ordf.), **Staffan Moberg**, Malmö stad, **Lars Niklasson**, Lunds kommun, **Göran Hedsund**, **Jan Eric Andersson** och **Harald Lindström**, Region Skåne samt **Ulf Ramberg**, **Per M. Andersson**, **Agneta Kruse** och **Håkan Magnusson**, Lunds universitet. Ersättare är: **Pia Lindvall-Bengtsson**, Osby kommun, **Eva Malm**, Landskrona kommun, **Stig Ålund**, Kommunförbundet Skåne, **Bertil Lindström**, Region Skåne samt **Claes Svensson**, **Christer Härde** och **Harry Pettersson**, Lunds universitet. ■

Den lokala politikens fragmentering forskningsuppgift för KEFU-stipendiat

I fjol höstas vann han första pris i KEFUs uppsatstävling för studenter. Nyligen har han också utsetts till KEFUs nästa licentiatstipendiat. Ja, karriären har verkligen fått en rivstart för *Gissur Ó Erlingsson*, doktorand vid Statsvetenskapliga institutionen i Lund. Den 1 september startar han sitt licentiatprojekt som handlar om den lokala politikens fragmentering.

Under det senaste decenniet har våra svenska kommuner utsatts för en allt starkare press att samarbeta med högskolor, näringsliv och andra kommuner för att skapa gemensamma strategier. Syftet är att hävda kommunen i den tilltagande territoriella konkurrensen, som antas hänga samman med den s k globaliseringen.

— Dessa nya samarbetskrav har naturligtvis accentuerats av att man inom forskningen allt oftare konstaterat att den svenska välfärdsstaten gått ifrån att vara territoriellt omfördelade till att bli utvecklingsinriktad. Parallellt med detta har det skett en utveckling inom kommunpolitiken som presumtivt skapar problem för det externa agerandet, förklarar Gissur Ó Erlingsson.

Under senare år har svenska kommunforskare kunnat notera att kommunalpolitiken blivit alltmer självständig gentemot rikspolitiken samt att antalet s k lokala partier och stödet för dessa under det senaste decenniet ökat markant. Detta är, menar Erlingsson, sannolikt ett tecken på att de etablerade partierna mist sin självklara bas ute i kommunerna.

— Särskilt inom Region Skåne är dessa partier märkvärdigt framgångsrika, där deras specifika karaktär tenderar till att ha en populistisk, ja närmast främlingsfientlig prägel.

En vit fläck

Dessa lokala partier utgör något av en vit

fläck inom partiforskningen. Deras framgångar används ofta som symptom på att allt inte står rätt till i den svenska demokratin. Framgångarna uppfattas då som ett hot och som ett symptom på en påstådd partikris för de etablerade partierna och ett tecken på att dessa inte förmår kanalisera det folkliga engagemanget.

Man kan dock vända på myntet, menar Gissur Ó Erlingsson:

— Nya partier behöver alls inte vara ett tecken på kris i partisystemet. Deras ökande antal och framgångar kan istället ses som ett tecken på vitalitet och dynamik. Man skulle således kunna hävda att lokala partier är ett bevis på att demokratin lever.

Sålunda kan de lokala partiernas framgångar tolkas på två sätt. Negativt, som en kris för de etablerade partierna. Positivt, som ett tecken på att demokratin lever och utvecklas.

— Min forskningsinsats syftar till att uppmärksamma den paradox som kan beskrivas som att parallellt med att trycket på kommuner att samarbeta med externa aktörer ökar, så har den inomkommunala sammanhållningen satts under press. En frågeställning är hur denna fragmentering av de lokala politiska systemen påverkar möjligheten för kommuner att med framgång hävda sina intressen i den så kallade territoriella konkurrensen.

En viktig del av Gissur Ó Erlingssons forskningsinsats blir att uppmärksamma och försöka sätta fingret på vilka problem kommuner med lokala partier i fullmäktige, eller t o m i vågmästarställning, stöter på jämfört med kommuner med mer traditionell partistruktur. Mer specifikt vill han väcka frågan om det innebär speciella problem vad utvecklingsarbetet beträffar, men även beröra frågor som tangerar begreppet demokratisk legitimitet när lokala partier diskuteras.

Lasse Sjöblom ■

Högst personligt:

Tjänstemannens roll i kommunen – tuga och lyda?!

Var vilken är tjänstemannens roll i demokratin? Hur ser t ex en kommunal förvaltningschefs uppdrag ut? Är det att blott verkställa politikernas beslut? Eller är uppdraget vidare? Borde inte alla våra välutbildade och välinformerade förvaltningschefer vara mycket mer aktiva deltagare i det demokratiska samtalet? Ingen annan grupp torde ha sådan kunskap om olika sakfrågors komplexitet, om olika handlingsalternativs fördelar, nackdelar och genomförbarhet. Tänk om kommunernas ekonomichefer, utbildningschefer, gatuchefer etc hade en stående krönika i lokalpressen med ett brett demokratiskt mandat att ge underlag för en diskussion.

I verkligheten är det ovanligt att man kan läsa en artikel där en kommunal förvaltningschef tar till orda i en fråga. Därför blev jag väldigt intresserad när jag i en av landets största tidningar såg en artikel på temat ”Den kommunala demokratin åsidosätts”. Sakligt och sansat visar artikelförfattaren, en kommunal förvaltningschef, bl a hur kommunfullmäktiges beslut körs över av kommunledningen - ett nej görs till ett ja.

Artikeln använde jag som underlag i ett seminarium om svensk demokrati i förändring. Kommunledningen ifråga valde däremot en mer skamlig än saklig diskussion. Genom etern har man kunnat höra att ”ostraffat får man inte dra ner byxorna på en kommunpolitiker i vårt län”, och kanske var man rädd att detta hot inte var tillräckligt, så kommunstyrelsens ordförande drämde därför till med att ”bara för att man är jude skall man inte tro man är någon frälsare”. Kommunrådets parti samman kallades, tog avstånd från det gjorda uttalandet - och uttryckte därefter sitt förtroende för kommunalrådet ifråga.

Det rasistiska i uttalandet är inte det enda som är illavarslande. Vad är det som får ett kommunalråd att reagera på detta sätt? Och vilken signal sänder det till kommunaltjänstemännen?

Hur många politiker lever med den förenklade föreställningen att tjänstemännens uppgift enbart är att vara lojala mot

Forts sid 4

3:e kullen PUCK:are diplomerades

Tredje omgången PUCK-utbildade diplomerades under våren. Här poserar hela gruppen framför kameran med KEFUs f. ordf. *Göran Hedsund* stående t v.

Gränsöverskridanden tema för välbesökt KEFU-dag

Något referat från årets KEFU-dag, som ägde rum i Lund i slutet på maj, kan vi av utrymmesskäl tyvärr inte bjuda på. Däremot kan vi berätta att denna den åttonde KEFU-dagen var mycket välbesökt med upp emot 150 åhörare i Crafoordsalen i Lund. Politiker och tjänstemän från kommuner och Region Skåne fick under en fullmatad eftermiddag en rad lysande föreläsningar sig till livs, som samtliga handlade om gränsöverskridanden och för- och nackdelar med sådana. Att gränsöverskridande aktiviteter - såväl utåt- som inåtriktade - ger upphov till nya möten och utvecklingsmöjligheter med positiva förtecken var föreläsare och debattörer eniga om. Medverkande föreläsare var professorerna **Håkan Wiberg** och **Orvar Löfgren**, fil dr **Jörgen Johansson**, sekr. i PARK-kommittén samt universitetslektor **Göran Alsén** och docent **Jan-Inge Lind**. I en avslutande diskussion om morgondagens Region Skåne medverkade **Kenneth Holmstedt**, Region Skåne och **Stig Ålund**, Kommunförbundet Skåne som motorer i debatten.

I samband med KEFU-dagen avtackades KEFUs avgående ordförande **Göran Hedsund** av sin efterträdare **Thomas Nerd** och dessutom med en lång och varm applåd av auditoriet.

Håkan Wiberg t v och Orvar Löfgren utbyter erfarenheter med en tredje av föreläsarna, Göran Alsén (med ryggen mot kameran).

Regionalt och primärkommunalt mingel i kaffepausen.

Avgående och tillträdande KEFU-ordförandena Göran Hedsund och Thomas Nerd i samspråk.

PUCK

PROFESSIONELL UPPDATERING FÖR CONTROLLERS/EKONOMER I
KOMMUNER OCH LANDSTING

PUCK vänder sig till högskoleutbildade kommunalekonomer (eller motsvarande) med kvalificerade arbetsuppgifter och med behov av professionell uppdatering inom kommunal ekonomi. Programmet är inriktat mot nyheter och trender inom forskning och praktisk tillämpning avseende ekonomi- och verksamhetsstyrning i kommuner/landsting.

Utbildningen innehåller bl.a. ett projektarbete som syftar till att stödja organisationsutvecklingen på hemmaplan och ett antal kvällsaktiviteter som fokuserar den förändrade ekonomrollens nya krav. Programmet temar är:

Verksamhetsstyrning

En ny syn på styrning håller på att växa fram. Ekonomistyrningens snäva ram får ge plats åt verksamhetsstyrningens helhetsperspektiv. Under tema verksamhetsstyrning diskuteras bl.a. nya former för verksamhetsstyrning, ledarskap, kultur och belöningsystem.

Kvalitetsstyrning

Värdeskapande och kvalitet har blivit 1990-talets honnörsord. Men bakom de vackra orden finns det en bister verklighet. Tema kvalitetsstyrning tar bl.a. upp metoder för kvalitetsutveckling och kvalitetsstyrning samt den politiska dimensionen av kvalitetsstyrning.

Kalkylering

Den ekonomiska kalkylmodellens område har breddats och nya kalkylmodeller har tillkommit. Tema kalkylering tar bl.a. upp produktkalkylens användningsområde, nya metoder för aktivitetsbaserad kalkylering, personalekonomiska kalkyler och mycket annat.

Redovisning

Redovisningens traditionella roll som passivt instrument för resursuppföljning håller på att förändras mot en mer aktiv roll som beslutsstödd och underlag för framåtriktad verksamhetsbe-

dömning. Tema redovisning tar upp några konsekvenser av denna förändring.

Praktiskt

PUCK kan anpassas för internt bruk men erbjuds också som en öppen utbildning. Nästa öppna PUCK startar i oktober och löper fram till våren. Programmet genomförs under tio utbildningsdagar (4-5 oktober, 8-9 november, 5-6 december, 5-6 mars, 4-5 april) och är förlagt till fem internat. Sista anmälningdag är Måndagen den 30 augusti. Antalet platser är begränsat till 20.

För mer information och anmälningmaterial kontakta Jonas Levmo

Telefon: 046-222 79 28

E-post: jonas.levmo@fek.lu.se eller skriv till KEFU, Institutet för ekonomisk forskning, Box 7080, 221 07 LUND

V.g. meddela ev. adressändring
till KEFU-Skånes sekreteriat

☞ Forts fr. sid 2

dem och verkställa deras beslut? Hur många politiker blundar för att legitimiteten i deras beslut minskar i takt med att partierna vittrar sönder och att beslut "i partiet" i realiteten betyder beslut av ett fåtal personer i en begränsad krets? Hur många bortser ifrån att i tjänstemannens uppdrag ingår också att visa hänsyn mot medborgarna, att följa lagen och att beakta de professionella kraven. I detta spänningsfält är politikerns vilja blott en del, och inte självklart det viktigaste, av det som skall styra tjänstemannens handlande.

Förhållandet mellan politiker och tjänstemän är central för den moderna demokratins funktionssätt. Men det får också konsekvenser för så skenbart triviala frågor som nyrekryteringen av duktiga personer. Ingen av mina studenter kunde tänka sig att arbeta hos ovan nämnda kommunalråd. Vet hut och tigt står i bjärt kontrast till den moderna, öppna organisationens omsorg om sitt "intellektuella kapital".

Jag inbjuder härmed såväl tjänstemän som politiker till en diskussion kring dessa viktiga frågor - för demokratin, arbetsmiljön och den framtida rekryteringen. Är det fall jag relaterat blott ett olyckligt undantag i en på det hela taget välfungerande relation präglad av ömsesidig respekt? Eller illustrerar fallet toppen på ett isberg? Är lojalitetskraven så starka och riskerna så stora att en tjänsteman med självbevarelsedrift tiger still? Skriv gärna och ge din syn per e-post till:

Hakan.Magnusson@svet.lu.se

Nytt från KEFU återkommer i frågan.

**Håkan Magnusson, Docent
Statsvetenskapliga institutionen,
Lunds universitet**

KEFU seminarier under hösten 2000

oktober

Rapport från utvärderingen av Västra Götalandsregionens ekonomiska styrmodell

-diskussioner kring beställar-utförar-modeller

november

Nätverk och att nätverka

-värdeskapande processer över organisatoriska gränser

Seminarerna är öppna för alla och dessutom avgiftsfria för representanter för skånska kommuner och landsting. Kontakta KEFU-Skåne, tel: 046 - 222 42 89 för ytterligare information.

Välkommen till KEFUs kurser hösten 2000!

Belöningsystem inom offentlig verksamhet

oktober

Stresshantering -effekter på individ och organisation

oktober

Det intellektuella kapitalet inom kommuner och landsting

oktober

Kontakta Ulla Tapper, KEFU, tel 046-222 42 89 för ytterligare information! Anmälan till kurserna ovan kan ställas till KEFU-Skåne, Box 7080, 220 07 LUND. Tel: 046 - 222 42 89. Fax: 046 - 222 42 16.

Nyfiken på färsk forskning?

Ovanstående intressanta och aktuella rapporter i KEFUs skriftserie kan beställas från KEFU-Skåne, Box 7080, 220 07 LUND. Tel: 046 - 222 42 89.

KEFU-Skåne tackar för ett gott samarbete under våren och tillönskar tidningens läsare en skön och solig sommar!